

Nagy-Becskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hova a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
naikzó felszólítások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 12 fr.
Félévre ——— 6 „
Negyedévre ——— 3 „
Egy óra ——— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 94. szám.

Hétfő, április 26.

Ferencz József Oroszországban.

Nagybecskerek, április 26.

(yl) Főn a magas éjszakai, a hoi a tél hosszabb, mint a tavasz, nyár, ősz együttvéve, és tovább csillag a hó és a jég, mintsem illatozik a virág és zöldel a lomb, trónol a f hér czár egyik ösérő. Nagy Péterről elnevezett, tündéri palotájában.

Ennek a fehér czárnak, H Miklósnak a vendége most fölséges urunk. Az orosz császár, a ki a moszkovita autokratizmus egyik legmerekvebb és legimponálóbb megfestesülésének a nevét viseli, még fiatal ember. Alig másfél éve ül őseinek a trónján. Ifjú kora és uralkodásának rövidsége ellenére azonban már megszerezte azt a tekintélyt az európai aeropágban, a mely szükséges ahhoz, hogy érvényesíteni tudja a rendelkezésére álló rendkívüli eszközöket, erőszak alkalmazása nélkül. Önálló gondolkodású, higgadt és mérsékelt férfiú benyomását gyakorolta eddig a közvéleményre, a ki ragaszkodik ugyan híven a czári politika hagyományos irányelveihez, mindenkiféle saját birodalmának érdekeit tartja szem előtt, hanem azok megvalósítását összhangba akarja hozni Európa érdekeivel aképen, hogy előrehaladjon a maga útján lehetőleg összeütközés nélkül. Ezt a programot árulta el mindjárt trónralépése után azzal, hogy Lobanov-Rosztovszky herceget választotta első külügyminiszteréül.

Be kellene hunyunk a szemünket, hogy ne lássuk, mennyi föltűnést kelt európaszerte a német császár bécsi és királyunk pétervári látogatása. Ez a két látogatás áll a publicisztikai eszmecsere gyupontjában, s minden nemzet sajtója többé-kevésbé sikerült következtetéseket kapcsol azokhoz. A keleti eseményekkel hozták összeköttetésbe az uralkodók találkozásait, és azt hirdetik, hogy Ferencz József II. Vilmos, II. Miklós személyes

érintkezése döntő jelentőséggel bír a keletipolitikában. A három-császár-szövetség és ölcso-csaszár-szövetség révén a szent szövetség föltámasztásáról beszélnek, és mindjárt meg is magyarázzák — ki ki a maga módja szerint — ennek az evolúciónak a mélyreható következtéseit.

Utóvégre az igazság bármely megsértése nélkül annak megállapításával felelőseink ezekre a lapogatózásokra és találgatásokra, hogy II. Vilmos nem most jött először a tavaszi csapatszemlére Bécsbe, és hogy királyunk pétervári útja természetes folyománya II. Miklós bemutató látogatásának. Hónapok óta köztudomású fölséges urunk elhatározása, hogy tavasszal megy az orosz fővárosba; a nála megszokott pontossággal hajtja végre ezt az elhatározását. Nincsen tehát semmi rendkívüli, semmi föltűnő akár az egyik, akár a másik találkozásban. Hanem bár mindez szóról-szóra megfelel az igazságnak, azért még sincsen semmi kedvünk annak a letagadásához, hogy a nemzetközi politika mostani viszonyai között uralkodónk személyes érintkezése a német császárral és a czárral tényleg az udvariassági látogatások keretén messze túlnemő fontossággal bír.

A hármasszövetség bensősége és szilárdsága még mindig tökéletes; Ausztria, Magyarország, Németország és Oroszország összetartása olyan becses szolgálókat tett a keleti válság alatt is Európa, valamint a szövetséges államok érdekeinek, hogy ez a csoportosulás továbbra is egészen bátran tekinthető az európai politika sarokkövének és ezúri egyik országban sincsen számbavehető tényező, a ki arra gondol, hogy ennek a szövetségnek helyére más kombinációt állítson. Hiszen a német-osztrák-magyar szövetség megalapításának egyik célját képezte kezdetől fogva, hogy kifejező pontja legyen az európai nemzetek és kormányok minél szélesebb

körü egyetértésének az általános európai érdekek megvédelmezésére. Ezt a célát a hármasszövetség megtartotta. Az osztrák-magyar diplomácia épen azért nem ütközött meg a német kormány azon fáradozásán, hogy Oroszországot Németországhoz közeledésre bírja, mert az ő törekvése szintén odairányult, hogy a feszültség Oroszország és a hármasszövetség között barátságos viszonyoknak engedjen helyet. Ha tehát sikerül elérni azt, hogy Oroszország és a hármasszövetség egy uton haladjanak, ha nem is általában, de legalább a keleti politika jelen fázisában, úgy ez nem a hármasszövetség szétrobantását, nem a három-császár-szövetség föltámasztását jelenti, hanem jelenti a hármasszövetség hagyományos politikájának becses eredményét.

Miután az utóbbi időben fölmerült jelenségek arra vallanak, hogy Oroszország közeledése a hármasszövetséghez belevehető a józan kombináció keretébe, azért tulajdonítunk kiváló főtosságot Ferencz József, II. Vilmos és II. Miklós személyes találkozásának. Királyunk tiszteletet parancsoló koránál, nagy tapasztaltságánál, ritka uralkodói bölcsességénél és lovagias jelleménél fogva olyan rendkívüli tekintélynek örvend, hogy a három hatalmas uralkodó tanácsában bizonyosan az ő szava bír döntő súlyal. Teljes bizalommal és megnyugvással tekinthetünk tehát a pétervári ut hatása elé, mert kétségtelenül Európának és az osztrák-magyar monarchiának javára fog szolgálni az eredmény, a mely szeretett királyunk közreműködésével jön létre.

Bánffy kitüntetés. Ő felsége a német császár báró Bánffy Dező magyar miniszterelnöknek a vörös sasrend első osztályú keresztjét adományozta. Ez a kitüntetés, ha még oly váratlan volt is, Magyarországon nem fog meglepetést kelteni, miután mindenki tudja, hogy Bánffy kitüntetés nem volt keresett, hanem minden körülmények közt

A „TORONTÁL” tárczája.

Villám és gőz.*)

A mythológiában az istenek öltének emberi alakot, lezsalálnak az Olympusról és gyaró ember módjára élnek és cselekszenek; a valósgban ellenkezőleg a földi lakó soha nem nyugvó elmeje hédit meg mind több meg több természeti erőt s igyekszik mindjobban a biblia szavait megvalósítani, melyek szerint a saját kép-mására teremté Isten az embert!

Villám és gőz, Jupiter és Plutó e félelmes fegyverei vajon nem-e a földi gigaszok kezében vannak ma?

Es ugyan ki merné állítani, hogy holnap nem fogunk-e már a levegőben is kocsikázni Helios fiával, Phaetonnal!

Mint valamely tájtéző, toporzékoló ló, mely meserére akadt, kis újunk legcsekélyebb mozdulatát lesve, megfőkezeve áll szolgálatunkra készen az említett két elemi erő; és mintha csak itt is, mint sok másban, a bennünk lakozó ellenkezői szellemet akarnók ismét érvényre juttatni, miként máskor Istennek legnagyobb áldásait változtatjuk olykor átokká, ugy most viszont megzabolázzuk a romboló villámot és rabigába bajtjuk a pusztító földrengések okozóját: a viágot, hogy újabb meg újabb működési teret és elve ki számukra, minél inkább hasznunkra fordítsuk.

Gőz és villám elképzelhetetlen számú, rendű és alakú gépek élető motorjai ma, melyek — meglehet — elveszik egyik-másik ember kenye-

* Irta és a nagybecskereki kereskedő ifjak egylete új helyiségének felavatása alkalmából rendezett estélyen felolvasta Gróf Vilmos, felső keresk. isk. tanár, egyf. alelnök.

rét, de helyébe millióknak adnak viszont jövedelmező keresetet és nélkülök századévi műveltségünk ott szuanyadna még mindig a barbár korszak legsötétebb hátramaradottságában.

De, tisztelt hölgyeim és uraim, önök bizonyára nem várják tőlem ezuttal, hogy mindazon szerepet taglaljam, mely napjainkban a gőznek vagy még inkább az elektromosságnak jut; mert akkor csakugyan megeshetnék, amit egy kedves mérnök barátom ma este felé lehetséges nek tartott, hogy t. i. holnaputáni ebédjüket is itt kellend majd elkölteniök!

Hanem megbocsátva a felolvasásom címével elkövetett ártatlan félrevezetést, beérlek, nemde, azzal, hogy jelen alkalom al csupán egy egy világraszóló vívmányunkról mondjak el egyet más a villám és a gőz dicsőítésére: a telegraf és vasutról.

E két intézmény az, mely már csak azért is legközvetlenebbül érdekeli mindnyájunkat, mert a legismeretesebb előttünk és legáltalánosabb közhazsálatnak örvend.

Hisz ma már oly mindennapos dolog valahová telegrammot meneszteni vagy vasuton utazgatni, mint teszem azt Becskereken . . . telefon útján . . . légyottot megbeszélni és aztán utólag a kéretlen világitásért . . . az elektromos fényt összeszedni!

Sokat gáncsol s — fájdalom — korán elvesztett vasminiszterünk zseniális kezdeményezéséből a zónadíjszabás meghonosításával soha nem sejtett irányokat öltött nálunk a személy- és áruforgalom; és míg eleinte kétkedve fogadta a merész újítást a külföld, ma mint több és több utazóra találunk, ugy hogy remélhetőleg nem sokára a legtávolabb pontokra is mesés olcsón utazhatunk.

Hogy pedig az utazgatás valóságos élet szükséglete az embernek és olyanok is részánják magukat a hosszú utra, kik hajdan felujukból is

alig mertek volna kimozdulni, ez éppen minálunk Magyarországon nyerte a legcsattanósabb beigazolást, a mióta az olcsó zónadíjat behozták, valamint a posta és telegraf forgalma is azóta lendült föl oly mesés módon, a mióta a díjak leszállítása által a nagyközönség számára is hozzáférhetővé tették!

Ismernünk akárhányat, kik egy jó operát meghallgatni vagy egy legeslegújabb divatu tolettet megvásárolni nem haboznak Budapestre, Bécsbe, Párisba utazni, vagy sokszor még aprólékosabb okokból akár . . . Rómába is kéjutazni!

Egy telegrammot meneszteni valahová pedig éppenséggel bagatel-dolog, ha mindjárt oly mulatságos félreértés találna is belőle támadni, mint egyszeri angolunkkal megessett, ki bérkocsit — hack-et — rendelt a legközelebbi állomásra és helyette — zsákkal — sack-kal — várták! Vagy ugyancsak Albion egy másik fiával történt, hogy a kupéban felejtett wig-jét, azaz parókáját kereste és mindenféle wife-ját, vagyis . . . feleségét kurrentálták!

Bezzeg nem telegrafált még csak 30—40 évvel ennek előtte is akármelyik halandó Amerikába, még tán a feleségét nyomozó auglius sem — mert a parókáját kereső, az bizonyosan megtette volna — midőn még egy 20 szóból álló kabeisürgönyért 240 frtot kellett fizetni! Ma, midőn már csak 30 kr. egy-egy szó, egyik másik udonsült yankce is megengedi magának azt a luxust, hogy a vén Európában megdézsmált Wertheim-szekrény tulajdonosának üdvözlétét küldje a távolból!

Változnak az idők! Vasut és telegraf, mily hatalmas tényezői ezek ma a viláfgorgalomnak! Mily tökéletesek a maguk nemében! Pedig mily modern találmány mind a kettő!

Nem is oly nagyon koros ember még, ki

jól megérdemelt. Magyarországnak joga van ahhoz, hogy a miniszterelnöknek adományozott magas kitüntetés német barátsága és szerződésük bizonyítékának tartsa. Magyarország a kitüntetésben a loyális barátság és államisága megtisztelő elismerésének egy tényét látja és a magas szövetséges elhatározását nem fogja fel úgy, mint valami alakíságot vagy gyengédséget, hanem a monarchia két államának paritását látja abban elismerve, miért is szívesen tulajdonít e kitüntetésnek magasabb politikai fontosságot.

Városi közgyűlés.

Nagybecskerek, Április 26.

Nagybecskerek város képviselőtestülete folyó hó 27-én délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését a következő tárgysorozattal:

1. A megye tek. alispáni hivatala közli a nm. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak Kiszlak Ferenc nyugdíj ügyében kelt rendelét.
2. Torontál vármegye törvényhatósági bizottságának hozott határozata a mezőrendőri bíraskodás tárgyában.
3. A villamvilágítási telephez szállítandó szénfuvarozás.
4. A villamvilágítás másodlagos (second) bevezetésekre nézve Ganz és társa ajánlata.
5. A villaműnek mikénti vezetése.
6. A villamű és tartozékai átvétele, illetve átadása és leszámolása.
7. Goszleth Lajos kir. mérnöknek a villamű átvétele alkalmával érdembe hozott tiszteletdíjának kiutalványozása.
8. A polgármester hivatalos jelentése az ügyrendi és szervezési szabályrendelet módosítása tárgyában.
9. A v. polgármester hivatalos jelentése a vásártér kisajátítása tárgyában és egyéb ügyekben tett utasítás eredményéről.
10. Hivatalos jelentés a Zápolya, Kórház- és Magyar-utczák kövezése tárgyában megtartott zárt ajánlati verseny tárgyában.
11. Tusán György nagykikindai lakos ajánlata az ártézikut cöveinek kihúzása tárgyában.
12. A városi számvizsgáló bizottság véleményes jelentése az 1896. évi városi zárszámadások tárgyában.
13. A városi tanács hivatalos jelentése a megüresedett kövezetvám felügyelői állás betöltése tárgyában.
14. A városi tanács javaslata a megüresedett jövedéki ellenőri állásnak betöltése tárgyában.
15. A városi tanács hivatalos jelentése a Nagy-Becskereken rendezendő fajbaromfi kiállítás céljára tiszteletdíj adományozása tárgyában.
16. Hivatalos jelentés az április havi pénztári rovatcsolárolásról.
17. A városi tanács hivatalos jelentése a tisztai nyugdíjalap 1896. évi zárszámadása tárgyában.
18. A városi tanács jelentése a május havi tisztai fizetések és annuitási kölcsönök törlesztéséről.

séhez szükséges 13408 frt 81 kr. honnan leendő fedezése tárgyában.

19. A városi tanács javaslata 3 állami óvoda berendezése felett megtartott árlejtés tárgyában.

20. A városi tanács véleményes javaslata az állam által felállított 3 óvoda butorainak átvétele és a vállalati összegből még hátralékos részek kifizetése tárgyában.

21. Kovács Gedeon kérvénye a rendőrilegénység ruházatahoz szükséges posztónak nem a gácsi, hanem valamely más posztógyárból leendő szállítása tárgyában.

22. Roth Bernát kérvénye községi pótdó elengedése tárgyában.

23. Hivatalos előterjesztés több községi adónak leiratása tárgyában.

24. Hivatalos jelentés az aradáci utcza jobb oldali föld feletti vízvezető csatorna át-helyezésére vonatkozó munkálatok feletti árlejtési jegyzőkönyv tárgyában.

25. Özv. Dörner Ernőné kérvénye férje utáni halotti negyed kiutalványozása iránt.

26. Wégling Szilárd cselédbiztos kérvénye tanköteles gyermekek összeírása utániapidijak kiutalványozása tárgyában.

27. Dunagözhaójsági társulat tisztviselőinek kérelme jutalomdíjban leendő részletelésük tárgyában.

28. Molnár Jakab v. köz. végrehajtó kérvénye, melyben fizetés felemelésért folyamodik. Netaláni beérkező ügyek.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 27-én Városi közgyűlés.
Április 28. Megyei rendkívüli közgyűlés.
Május 10. Közigazgatási bizottság.
Május 10. Schläger Antónia hangversenye.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

— A miniszter köszönete Torontálvármegyének. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Torontálvármegye közönségének, a miért az ezredéves országos kiállításra a tulajdonát képező népeleti tárgyakat hazafias áldozatkészséggel a magyar nemzeti muzeum néprajzi gyűjteményének gyarapítására ajándékképpen átengedte, köszönetét nyilvánította.

— Buzaszentelés. Amikor kivirul a határ, a vetés szárai kiütik fejcsökéjüket a barna rög-ből, lengő lobogókkal, ajátos lobogással vonul ki oda az egyház, hogy lekönyörögje az ég áldását a sarjadzó kenyérre. Az apró buzaszálakon együtt csillognak a harmat és a szenteltvíz csöppjei s a pacsirták dalával együtt emelkedik az ég felé a hívők éneke. Tegnap, vasárnap, Márk napján volt a buzaszentelés ünnepe, a mikor is az ősi szokáshoz híven kivonult az ajátoskodók serege a mschlinger segédlelkész vezetésével a mellencei kapu mellett elterülő buzaföldre. A

körmeneten részt vett Nagybecskerek város tanuló ifjusága is tanáraik és tanítóik vezetésével.

— Fehér vasárnap. A husvét utáni első vasárnap neve: fehér vasárnap. Ezen elnevezés még az első századokba vezethető vissza, mert régen felöltött korokban kapták csak a keresztelés szentségét a katolikusok, a kik e napon fehér ruhában jártak. Most a lányok, a kik először mennek áldozni, jelennek meg hófehér ruhában, myrtus koszorúval. Ünnepnapja volt tegnap Nagybecskereken is az ártatlan gyermeki kedélyeknek, a kik tisztán, mocsoktalanul járultak az ur asztala elé s magukhoz vették első ízben a szent ostyát. Feledhetetlen emléke marad ez a nap mindenkinek, mert még akkor is szívesen gondolunk vissza rá, mikor ősz hajjal, meggyörnyedt járással merengünk el a múlton s elfutnak újból előttünk a mult képei a virág-fakadás, boldog, gondatlan gyermeki élet időszakából. S van is benne valami megható, mikor elnézi az ember azt a sugárzó arcú kis gyermeket, a kinek tiszta szívének nem méltelyezte még meg a hitetlenkedés vagy kékedés ördöge, hanem úgy áll ott az oltár előtt átszellemült arccal, mocsoktalanul, menten hű földi gondolatoktól, nem gondolva másra, mint csak életének erre a legszebb percére. A nagy misét tegnap Wagner Nándor hitoktató pontifikálta s ugyancsak ő részesítette az első áldozókat is a szentségben szép és tanulságos beszédet intézve úgy hozzájuk, mint a szülőkhöz.

— Eljegyzés. Dr. Billitz Béla, nagybecskereki ügyvéd, tegnap jegyezte el Szabadtán a Kunetz testvérek özég baltagjának, Kunetz Ignácznak, szép és művelt leányát, Etelkát.

— Darányi miniszter a Délvidéken. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a szombati napot is a temesi védművek megtekintésére fordította. Egész délelőtt kint járt a tölteseken, miközben Molnár Viktor főispán, gr. Csekonics Endre v. b. t. t., Deschán alispán, Papp Géza országgyűlési képviselő és a mérnökök adták meg a kért felvilágosításokat. Délután a miniszter visszatért Temesvárra és meglátogatta Popovics püspököt és Telbiss polgármestert. Este a főispán nagy ebédet adott tiszteletére, amelynek befejeztével a miniszter visszautazott Budapestre.

— Husvét a görög-keletieknél. Az idén a görög-keletiek husvétját egyhéttel a római katolikusok husvétja után hozta az ő kalendáriumok, amely Gergely pápa óta tizenhárom nappal sántít a miénk mögött. Most, amikor már mi benn vagyunk a békkoznapokban, — most folytak le a görög-keletieknél a nagyheti

a legelső telegramra, vagy a legelső vonatra vissza tud emlékezni!

Hogy kesergünk, ha a reggeli lapot a délutáni vonat meg nem hozza és hogy sietünk a szerkesztőségnek szemrehányást tenni, ha a krétai hősök miniatüre-háborújáról nem a legújdonabban sült táviratokkal szolgál!

Pedig csak pár évtizeddel ezelőtt is, ha valamelyikünknek Brassóban lett volna dolga, bizony elbucszhatott volna akár a soha viszont nem látásra övétől; és a levél, mely esetleg hírt volna adandó felőlünk, aligha az uton nem telett volna!

Ma a dombszögi csaposlegény is csipőkgi éró kurta ujjú zekét, jó időben felgyürt nadrágot, csolnakorru cipőt, bő kézelőt, monoklit hord, chic kel, azaz pardon, ez már nem modern szó, pschütt vagy vian-nal, mint tegnap a párizsi lyon, a bécsi gigerli, vagy budapesti dandy és a bugaczfalvi varrómamrell sem tekinti divatosnak tolettjét, coiffure-jét, chaussure-jét, ha nem a legeslegfrissebb journal szerint való!

Elyenezett minden külső különbség az aszfalt ellenállhatatlan arslánja és a falusi ficsur, a szalonhölgy és szobalánya között, s ezt a gőz és villám tevő!

Mesés rövid idő alatt száz meg száz kilométernyire lóditja ma a vasut az árakat egyik helyről a másikra és teszi ezáltal olcsóvá, az árakat egyenlőkké, a kereskedelmet élénk-ké.

1817 ben nagy inség uralkodott Franciaország egyes vidékein és megtörtént, hogy Strassburg és némely belső francia város között 40 franknyi különbség mutatkozott 1 hektoliter roza árában!

1873—74 ben ugyancsak iszonyatos szük esztendő érte Bengáliát. Az éhezők közt 20 millió mázsa importált élelmi szert voltak képesek kiosztani és tán mindössze 30 ember halt meg éhen, holott még csak a 30. as években is pl. Indiában 3 $\frac{1}{2}$ millió! Ugyanakkor, jóllehet

egy másik vidék a maga zsirjában fuladhatott volna meg!

Mily óriási szerepe van ma a vasutnak az ipar- és kereskedelem szolgálatában. Mily könnyű pl. a vasércz termőhelyére a szükséges szén, meszet szállítani, vagy pedig a nyers anyagokat és készítményeket onnan továbbítani, a hol különben az emberi kezek és a természetől ajándéku kapott vízi erők, téltenségre volnának kárhóztatva!

Mily végtelen fontos feladat vár telegráfra, vasutra hadászati szempontból. Ma, a Mannliche rek és gyorstüzű ágyuk korzakában, midőn óriási embertömegeknek minél hirtlenebb koncentrálásán fordul meg jóformán az egész útközlet kimenetele!

Hát azt a tömérdek hadi és élelmi szert hogyan lehetne kellő időre a sereg után szállítani, ha vasutak nem volnának!

Mily borzalmas csapás lehetett az ennek előtte valamely vidékre, midőn egész hadtesteket kellett élelmeznie, ha mindjárt maga éhen vészett is! Hány 1000 meg 1000 szerencsétlen sebesült pusztult el a legnyomoruságosabban, mert le-etetlen volt őket kórházba szállítani?!

Es a telegrafnak hogy mily kiváló szerep jutott üzleti, vagy akár politikai szempontból? Elég fölemlítenem, hogy pl. London és New York között naponta milliókra menő kótelek oly könnyű szerrel bonyolítottak le, mintha csak a Themse, nem pedig az Atlanti óceán feküdnék közöttük!

Vagy ki tudna arra egy röpke fölolvadás keretén belül megfelelni, hogy mit köszön a tudomány és közművelődés a telegraf és vasutnak?

Elhiszi mindenki, hogy ma már nem az elfogyasztott szappanneménység lehet az egyes államok műveltségének fokmérője, hanem inkább az, hogy mennyi hajózható folyója, csatornája, hány km. vasútja és telegrafdrótja van!

Csopey és Kuppis: „a világforgalom“ című jeles műve szerint, melyből adataimat merítettem. már 10—12 évvel ezelőtt mintegy 50 milliárd frt értéket képviseltek a földkerekség összes vasutai és átlag 40 millió mázsa terhet szállítanak naponta, beleértve 10 millió hirtleppédányt és 7 millió embert. Az összes telegrafvonalon pedig, melynek drótjai 3 millió kilométert tesznek, vagyis a földgömböt mintegy 90-szer érnek körül egyenlítőjénél, értékük pedig körülbelül 1 milliárd frt, félmilliárdnyi telegrammot továbbítanak naponta!

Tisztelt hölgyeim és uraim, itt a számok beszélnek és minden ékesessőlánál hathatósabban hirdetik a két korszakalkotó intézmény jelentőségét és halhatatlan nevű feltalálók dicsőségét, kiket bizonyára méltóbban megilletne a történelmi „nagy“ jelző akárhány uralkodónál, kiknek nagysága sokszor a tömeges ember-mészárlásra szorított csupán!

Legyen tehát szabad szíves türelmüket e hatalmas két vívmányunk fejlődéstörténetének vázlatos előadásával rövid időre igénybe vennem.

Miként már bevezető soraimban jeleztem, úgy a telegráf, mint a vasut, legálább mostan ismert alakjukban, éppen nem régi szolgák még az emberiség hatalmában.

Hetven évvel ezelőtt az egyik, a telegráf, még meg sem született, a második, t. i. a vasut ellenben ugyazólván csecsemőkorát élte.

Feltalálási idejüket tekintve, e szerint csaknem ikrek, a minthogy szontul is megmaradtak édes testvéreknek, kik hűségesen támogatják egymást az életben: a telegráf elválaszthatatlan kísérője a vasutnak és a gőz viszont fejlesztője, előidézője az égi villámnak épügy, mint a mesterséges elektromosságának.

(Folytatása következik.)

ajtat
váltó
el an
roltak
többé
módo
feltár
nép é
Az ü
végig
és a
A me
Az ab
meg a
rögtön
valam
ünnepe
sziniek
szinba
Koron
Város
a bér
csopor
azok,
vannak
2900
szép
Sándor
kati.
szent
rénhr
az orsz
fundáj
állítsa
róla eg
az eras
nyiségü
azt kö
ezred e
épp an
bizony
tehat e
ismeret
kisütn
reggel
aminek
mosoly
tudni va
déssei,
hajland
Vagy p
dinnye
hogy a
ben rok
lehetne
bennük
érkező
Levele
litandó
mozgalo
nyiben
község
létesíté
Csan á
ki egyh
Nagy Sz
nak a sz
létesíté
ha a köz
meg a 3
Szerb Na
tületnek
iskola ig
szándék
oktatási
nizterek
országgy
Belicska
állítás
nyerésé
szabator
bati sz
Kikindá
keresked
2000 for
törésről
nagy neu
végeztek
mely a v
Messinger
a szerenc
vasszekré
2000 frt
legnagyobb

ajátosságok. Egy héttel később siratják a Megváltó felfeszítését és egy héttel később mondják el az Aleluját a feltámadás fölött. Most vándoroltak el az 8 harangjaik is Rómába, ahonnan a többiek már visszajöttek. Végtelen impozáns módon ment végbe tegnap hajnali két órakor a feltámadás. Csillagos volt az égboltozat s ezernyi nép hullámozott a kora idő daczára az utcákon. Az ünnepi körmenet az Árpád utcán haladt végig, majd megkerülte a Ferencz-József teret és a Hunyadi-utcán tért vissza a templomba. A merre végig haladt, mindenütt kivilágították az ablakokat s valóságos fénytengerben tette meg az utját. A templom udvarán tűzijátékot rögtönöztek, mely várakozáson felül sikerült és valami bizarr vonással ruházta fel a megható ünnepeket. Ma, husvét hétfőjén műkedvelői színelőadással fejeződik be az ünnep a városi színházban, a mely után táncmulatság lesz a Korona szállóban.

— **Bérmálás Pancsován.** Levelesünk írja: Városszerke nagy és élénk érdeklődés nyilvánul a bérmálás iránt. A róm. kath. lakosságot két csoportra lehet osztani: 1. csoportba tartoznak azok, kik bérmáltatni akarnak, a 2. csoportban vannak azok, kik bérmasszülők lesznek. Eddig 2900 bérmáló jelentkezett, ami mindenesetre szép szám. — Mint halljuk, Dessewffy Sándor eszaki püspök Pancsován létekor a róm. kath. hitközség palotájának zárkóvét is be fogja szentelni.

— **A mozgósítás szele.** A mozgósítás rémhíre bizonyos időközökben be szokta járni az országot. Többnyire valami élelmes riporter fundálja ki és nincs aztán hatalom, amely megállítsa utjában. Szombaton mi is hírt adtunk róla egy temesvári telegram nyomán, hogy az erzsébetvárosi löportoronyból nagyobb mennyiségű puskaport szállítottak Szegedre és ebből azt következtetik, hogy a 7-ik hadtest tüzérezred egy részét 48 órán belül mozgósítják. Ez épp annyiban függ össze egymással, mint az a bizonyos latin közmondás: a bot a sarokban áll, tehát esik az eső s így aztán nyugodt lelkiismerettel lehet a hasonló következtetéseket kisütni: A főgymnasium VII. osztályában ma reggel egy diák nem tudta a görög leckét, aminek következtében a szaktanár barátságos mosolylyal megveregette vállát. Illetékes egyének tudni vélik, hogy az eset összefügg a keleti kérdéssel, amennyiben Ausztria-Magyarország nem hajlandó veszély idején a görögöket támogatni. Vagy pedig: A mai piacon feltűnő sok görög-dinnye magot árultak, ami biztos jele annak, hogy a nagybecskereki közönség a legmelegebben rokonszenvezik Hellasz dicső fiaival. És így lehetne ezt folytatni a végtelenségig, mert van bennük annyi valószínűség, mint a harcstérről érkező táviratokban.

— **Kereskedelmi iskola Szentmiklóson.** Levelesünk írja: A Nagy Szent Miklóson felállítandó kereskedelmi iskola ügyében megindított mozgalom a vidéken is visszhangra talált, amennyiben multkor Szerb-Szent Péter szerb község képviselő testülete foglalt állást az iskola létesítése mellett, most pedig legújabbán Nemet-Csanád község képviselőtestülete mondotta ki egyhangulag, hogy a kereskedelmi iskolának Nagy Szent-Miklóson való felállítását óhajtanak s szerfelett kívánatosnak tartja, sőt annak létesítéséhez anyagilag is szívesen hozzájárulna, ha a község pótdólya már annélkül is nem ütné meg a 85 százalékat. Itt említjük fel, hogy a Szerb Nagy Szent Miklós község képviselő testületének legutóbb tartott ülésén a kereskedelmi iskola ügyében kiküldött bizottság a legközelebbi szándékuk Budapestre utazni a vallás- és közoktatásügyi, valamint a kereskedelemügyi miniszterekhez, s hogy a szomszéd kerületek országgyűlési képviselőinek, u. m. Rónay János, Belicska Béni és Talián Bélának az iskola felállítása érdekében leendő közreműködésük megnyerésére a szükséges lépések megtételtek.

— **Kasszabetörés.** Tavaszszal fű, fa, kasszabetörő, minden előbujik és új életre kel. Szombati számunkban megemlítettük már, hogy Kikindán kasszabetörés történt. Messinger József kereskedőnél jártak az ottani Papakoszták s 2000 forintig vágta az eret a pénztáron. A betörésről következőket írják még: Alighanem a nagy nemzetközi kasszabetörő bandának a tagjai végeztek gyönyörűséges munkát Nagy-Kikindán, mely a világárosok nagy gazembereit liferálja. Messinger József nagykereskedő részesült abban a szerencsében, hogy az üzletében levő nagy vasszekrényét ismeretlen tettesek feltörték és 2000 frt készpénzt vittek el. A tettesek, kik a legnagyobb csendben dolgozhattak, — mert sem

a házbeliek, sem az éjjeli őrszert sem hallottak, alkulcsossal kinyitották az üzletnek az udvarra nyíló hátsó ajtaját, a nagy masszív vasszekrényen 70 centiméter rést fészítettek, a szekrény belső rezesét is felszakították és a kasszában levő készpénzt magukkal vitték. Minden jel arra mutat, hogy itt nem kezdők dolgoztak, mert a nagymennyiségű értékpapírt, takarékpénztári könyveket, pénztalványokat érintetlenül hagyták és az üzletáruhoz sem nyúltak. Az üzlet szomszédjai pedig az este két teljesen idegen, meg lehetően elegáns urat láttak több ízben az üzlet körül ólálkodni. Mindenesetre kell, — ha idegenek is voltak az éjjeli vendégek, — hogy itteni társuk legyen, ki őket alaposan informálta. Megjegyzem, hogy az éjjel — gör. kel. nagypéntek lévén — rendkívül népesek voltak az utcák s különösen a gör. kel. szerb templom előtti főter, amelyen az üzlet van.

— **Vásár.** Az aracsi országos vásár május hó 6, 7, 8 és 9 én fog megtartatni. Sertések, ugy mindféle állatok vérszentes helyről felhajthatók.

— **A kiállítási oklevelek.** Az ezredévi kiállítás kitüntetőjei már megkapták az állami arany ezüst és bronzérmeket. Ehhez azonban diplomát is kapnak a kiállítók. Sokaknak a bíráló bizottság elismerő, vagy díszokleveleket szavazott meg. Mivel azonban e diplomák művészi kivitelűek lesznek és elkészítésük hosszabb időt igényel, a kereskedelemügyi miniszterium csak ez év augusztus havában fogja kiosztani a diplomákat.

Színház és irodalom.

— **Az őszi színtársulat köréből.** Peterdy Sándor színtársulatának két új tagjáról, kik az őszzel Nagybecskerekre is eljönnek, a következőket olvassuk egy verseczi lapban: Koppán Margit, az ujonnan szerződött énekesnő, ki csak nemrégiben végezte a színi képzést, a „Sárga csikó”-ban mutatkozott be először a közönségnek és nálunk kezd meg a pályafutását. Koppán úde, kedves megjelenésű, színész, otthonosan mozog a színpadon, rokonszenves a játéka, hangja iskolázott, kellemesen is cseng, de kissé gyenge. Mindannak daczára szép jövőt jósolhatunk neki. Ha tehetsége kiforr s ambíciója nem lankad, elsőrendű színész válhat belőle. Ugyanakkor mutatkozott be Asztalos, kinek hatalmas és erős bariton hangja van, néha néha ugy neki is ereszti, hogy szinte reng a karzat. Játékánál és énekénél azonban nem egyszer bizonyos idegeség észlelhető. Mozdulatai nem mindig illenek bele szerepébe. Idővel, ha leszokik bizonyos szögleteségről, használható tagja lehet a társulatnak.

— **Színészet a megyében.** Nagyikindáról írják, hogy Halmay Imre színtársulata az elmúlt héten nem a legkedvezőbb körülmények között játszott. A közönségen mintha valami fásultságot lehetne észrevenni, olyan ritkán jár a színházba s különösen az a része marad távol a muzsák csarnokától, amelyől joggal lehetne elvárni, hogy támogassa az egyébként sem fényes körülmények között élő vidéki színészeket. Legutóbb színre kerültek: Az államtitkár, Szultán és a Csókon szerzett vőlegény. Halmay Imre, mint értesülünk, az a kéressel fordult Szeged város tanácsához, engednék meg neki, hogy társulatával a jövő hónapban két előadást rendezhessen Szegeden. Halmayé ugyanis Szegeden kereszti utaznak a jövő hónapban. Ugy értesülünk, hogy a polgármester ígéretet tett Halmaynak, hogy kérelmét pártolólaj terjeszti a színiügyi bizottság elé. Ez annál indokoltabb, mert egy újabb keletű belügyminiszteri rendelet értelmében minden törvényhatóság köteles a területén átutazó színtársulatoknak játszási engedélyt adni.

Táviratok.

Ferencz József Oroszországban.

Budapest, április 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ó felsége I. Ferencz József Ottó főherceg kíséretében ma reggel 5 óra 55 perckor Varsóba érkezett. Negyven percznyi ott tartózkodás után a király az orosz külön udvari vonaton tovább indult Szent-Pétervárra.

A görög-török háború.

Budapest, április 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból telegrafálják, hogy az ottani török nagykövethoz érkezett hivatalos távirat megerősíti azt a hírt, hogy a törökök elfoglalták Larisszát. Az ellenség rendetlen futásban keresett menedéket, hátrahagyva az összes hadiszereket és löporraktárt.

Budapest, ápr. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból telegrafálják: A „Harrikas” című lap jelenti, hogy Tirnovot tegnap délben a törökök bevették.

A tőzsdéről.

Budapest, április 26. (A nbecskereki Lloyd társulat távirata.) Kötöttet buza árszire 7.08—0.10, buza tavaszra 7.83—85, buza május-juniusra 7.61—62, tengeri 3.45—46, zab 5.68—70., repce 10.80—90. Buzában a kínálat mérsékelte, vételkedv korlátozva, az árak tartósak, forgalom 20.000 mm., készáru 2—5 krral drágább.

VASUT-ÜGYEK.

M. kir. államvasutak.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A n.-kikinda—n.-becskereki vasut Karlova állomásán a következő magas építményeket fogjuk létesíteni:

1. Földszintes őrház, melléképülettel, kuttal és sütő kemenczével.
2. Aruraktár egy kapuval és nyílt rakodóval.
3. Egy rekeszes szénszín.
4. Mozdonyszín két mozdonyállás részére vizállomási és laktanya toldalékkal.
5. Munkás árnyékszék.
6. Külső tisztító gödör, daruakna és kutmedence.
7. Pályafenntartási raktár.

Ezen összes építkezési munkák előállítására ezennel nyílt versenytárgyalást hirdetünk.

A tervek, ajánlati, költségzámítási és egység-árjegyzék minták, valamint a szerződés tervezete Szegeden a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási és építési osztályában (II. em. 3. sz. ajtó), ugyszintén a m. kir. államvasutak szegedi osztálymérnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok csak a kívánatra kiszolgáltattott ajánlati költségzámítás és egység-árjegyzék után teendők és kellően felbélyegezve f. évi április hó 30 dik napjának déli 12 órájáig alulirt üzletvezetőség I. osztályához „Ajánlat a Karlova állomásán létesítendő magas építményi munkákra 10062/97 számhoz” felirással ellátott és lepecsételt borítékban nyújtandók be, vagy posta útján beküldendők.

Később érkező vagy távirati uton tett és végre oly ajánlatok, melyekért bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

Bánatpénz fejében 700 frt készpénz vagy ennek megfelelő értékű állami letétekre alkalmas értékpapír f. évi április hó 29 ik napjának déli 12 órájáig alulirt üzletvezetőség gyűjtőpénztárána letétebe helyezendő.

Az ajánlatban a bánatpénz letétele megemlítendő, az arról vett „letét-jegy” azonban az ajánlatokhoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett s 14 napnál nem régiebb, a névértéket meg nem haladó árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett bánatpénz összeg után kamat nem fizetetik.

Az ajánlatban felemlítendő, hogy ajánlattevő a felsorolt munkák biztosítására vonatkozó szerződési tervezetrel illetőleg az abban foglalt határozatokat, az építési terveket, valamint a m. kir. államvasutaknál érvényben álló épületek leírását és feltétfüzeteket ismeri és az azokban foglalt feltételeket és kikötéseket magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett, eltekintve az ajánlott egységáraktól, szabadon dönthessenek.

Szeged, 1897. április hóban.

A m. kir. államvasutak üzletvezetősége.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

49. B. v. k. szám. 1897.

Arverési hirdetmény.

Közírté tétetik, miszerint a tekintetes nagybecskereki kir. törvényszéknek 1896. évi 14307. számú végzésével megkeresett tekintetes nagybecskereki kir. járásbírósnak 1896. évi 18558. szám alatt kelt végzése folytán N.-Becskekeri takaré- és előleg-egylet részére, Rosner J. Antal és Rosner Ida nagybecskereki lakosoknál 650 frt és jár. iránti kielégítési végrehajtás utján 1896. évi december 12-én lefoglalt 709 frtra becsült butorokból, álló ingóknak alperesek lakásán N.-Becskekeren bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1897. évi május 4-ik napjának d. u. 3 órára tüzetett ki.

Együttal felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kiténtve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t. cz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasítani.

Kelt Nagybecskereken, 1897. évi ápril 7-én.

Kiss István,
kir. bír. végrehajtó.

438-1.1

Kiszolgált műszaki altiszt, nőtlen, román, szép írással, keres irnoki, felvigyázói vagy gabona-üzletben állást.

Czim a kiadóhivatalban.

437-1.1

21291. szám 1897.

Toronto vármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

N.-Becskekeren rendezett tanácsu városnál elhalálozás folytán megüresedett választás utján betöltendő városi pénztárnoki állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1000 frt évi fizetés és 200 frt évi lakbér.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t. cz. vonatkozó szakaszaiban körülírt képességet igazoló okmányokkal felszerelt kérelmüket hozzám folyó évi május hó 10-éig nyújtsák be.

Pályázó megválasztása esetében a városi szervezési szabályrendelet szerint a pénztárnok évi fizetésének kétszeresével felérő biztosítékot készpénzben vagy érték-papírokkal azonnal köteles letenni.

Dr. Dellimanics,
alispán.

435-3.1

Szép lakás

város közepén!

A volt Kothstein-féle ház, mely 5 szép szobából és egy nagy üvegezett folyosóból áll, és melyhez a konyhán, pinczén, faszin és padláson kívül még nyári konyha, eseléd-szoba, istálló és kocsiszin is tartozik, f. é. augusztus hó 1-étől bérbe adandó.

Bővebbet

434-3.2

Haidegger Ödönél.

758. szám 1897.

Hirdetmény.

Alulírt község előjárósága a gyála kéményseprői körben megüresedett állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

1. A körhöz Gyála, Szerb-Keresztur, Ó-Szt-Iván és Térvár községek tartoznak körülbelül 1400 kéménnyel.

2. A kémények tisztítási évi díja az egyezségileg megállapítandó általános összegben a évnegyedés utólagos részletekben fog az egyes községek pénztárai által fizettetni.

3. A megválasztandó kéményseprő a körzék helyén Gyálán tartozik lakni.

4. A választás megejtése és az egyezség megkötésének határideje 1897. május

hó 3-ik napjának d. e. 9 órára Gyálán tüzetik ki, mely határnapra pályázók ajánlataik beadása és az egyezség megkötése céljából személyes megjelenésre ezennel felhívtnak. Közelebbi feltételek a kör székhelyének jegyzői irodájában, a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Kelt Gyálán, 1897. április hó 20-án.

Gyála község előjárósága.

436-1.1

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

!PÉNZ!

földekre és házakra

a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgálak minden e szakmába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönböztetve mindennemű szelvények beváltására.

Igervények minden huzásra.

Részletlevelek valameneyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

19-25.8

Üzletfelosztás miatt

mindennemű, szobadisznek kiválóan alkalmas növény és palma, továbbá nemes faju magasabb és alacsonyabb rózsák szabad földből (átültetési ideje épp most van), mindennemű, már nyilófélben levő tavaszi virág, nefelejts, árvácska, viola, dupla kerti szegfű, százszorszép fehér és rózsaszinben, csillagvirág különböző színben (szintén most legjobb átültetési ideje) felette olcsó áron kapható

DEUTSCH ZSIGMOND

kertészetében

411-7.6

NAGY-BECSKERÉKEN.

A virágkereskedés helyisége május 1-én berendezéssel vagy anélkül is kiadó.

Közelebbit ugyanott.

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Reszvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI. ker., külső váci-ut 45. sz.

Sürgönyezim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

G Y Á R T:

mindenfél gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), Keretfü részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyúkat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kut-felépítményeket vasból, tűzfecskendőket és vízszállítókat, tüztöltőszági felszerelési tárgyakat. tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket, uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegődör tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tüztörőlyokat egyenes és kigyóalokban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszeszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-40.12